ІНСТИТУТ ПРАВОТВОРЧОСТІ ТА НАУКОВО-ПРАВОВИХ ЕКСПЕРТИЗ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Вченої ради
Інституту правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії наук України
від 03 липня 2025 р., протокол № 8

Голова Вченої ради

Олексій КОТ

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Актуальні проблеми цивільного процесуального права

Рівень освіти: третій (освітньо-науковий)
Галузь знань: 081 Право
Спеціальність: 081 Право
Освітньо-наукова програма: Право
Статус дисципліни: вибіркова

Київ - 2025

Розглянуто на засіданні відділу приватноправових досліджень Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України (від 23 червня 2025 р., протокол № 6)

Розробники:
Простибоженко Олег Сергійович – старший науковий співробітник відділу публічно-правових досліджень Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України, кандидат юридичних наук, старший дослідник;

Боровська Ірина Анатоліївна – в.о. відділу науково-правових експертиз Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України, кандидат юридичних наук, доцент

Гарант освітньої-наукової програми:
завідувач відділу науково-правових експертиз Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України, доктор юридичних наук, професор _____ Лариса КРАСИЦЬКА

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><th>Найменування показників</th><th>Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти</th><th>Характеристика навчальної дисципліни</th></tr>
<tr><td></td><td>08 Право
081 Право
третій (освітньо-науковий)
(назва СВО)</td><td>Навчальний курс 2
(номер)
Семестр 3
(номер)
Вид контролю: екзамен
(екзамен, залік)</td></tr>
<tr><td colspan="3">Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:</td></tr>
<tr><td colspan="2">денна форма навчання
Лекції – 16 (години);
Семінарські заняття – 30 (години);
Практичні заняття – _____ (години);
Лабораторні заняття – _____ (години);
Самостійна робота – 104 (години);
Індивідуальні завдання:
Курсова робота – _____ (кількість; № семестру)
Реферати (тощо) – _____ (кількість; № семестру)</td><td>заочна форма навчання
Лекції – 10 (години);
Семінарські заняття – 10 (години);
Практичні заняття – _____ (години);
Лабораторні заняття – _____ (години);
Самостійна робота – 130 (години);
Індивідуальні завдання:
Курсова робота – _____ (кількість; № семестру)
Реферати – _____ (кількість; № семестру</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного процесуального права» є забезпечення глибокого засвоєння здобувачами третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії окремих інститутів цивільного процесуального права, формування ґрунтовних теоретичних знань з цивільного процесуального права, вироблення та удосконалення особливих умінь, практичних навичок, необхідних для здійснення ними наукової, науково-педагогічної та професійної діяльності в сфері права.

Завдання: У процесі вивчення дисципліни «Актуальні проблеми цивільного процесуального права» здобувачі вищої освіти повинні:

– опанувати теоретичні основи цивільного процесуального права;
– засвоїти основні інститути цивільного процесуального права;
– набути вміння та навички вірно розуміти принципи цивільного процесу, їх систему та порядок реалізації в сучасному цивільному процесі;
– здобувати навички застосування норм процесуального і матеріального права;
– синтезувати нові та комплексні ідеї, підходи до правового регулювання цивільного процесу з урахуванням євроінтеграційної складової усіх компонентів суспільства.

Міждисциплінарні зв'язки: актуальні проблеми філософії, актуальні проблеми цивільного права.

Вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного процесуального права» передбачає формування та розвиток у здобувачів третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії наступних компетентностей та досягнення результатів навчання.

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК02. Здатність розробляти наукові проєкти та управляти ними.
- ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.
- ЗК04. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.

- ЗК06. Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися впродовж життя, оцінювати рівень власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію й мобільність.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.
- СК02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.
- СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.
- СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.
- СК06. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права.
- СК08. Здатність тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти та інші джерела права у сфері захисту прав та інтересів суб’єктів правовідносин, аналізувати та узагальнювати судову практику.
- СК09. Здатність проводити компаративістські наукові дослідження, застосовувати норми міжнародного приватного права, аналізувати національну правову систему на предмет інтеграції та адаптації законодавства України до законодавства ЄС.
- СК10. Здатність складати правові документи, в тому числі процесуальні, вміти формулювати та відстоювати правову позицію в конкретній справі.

Результати навчання:

- РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.
- РН03. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.
- РН10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.
- РН11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.
- РН14. Вміло тлумачити та ефективно застосовувати нормативно-правові акти та інші джерела права у сфері захисту прав та інтересів суб’єктів правовідносин, аналізувати та узагальнювати судову практику.

- РН15. Якісно проводити компаративістські наукові дослідження, застосовувати норми міжнародного приватного права, аналізувати національну правову систему на предмет інтеграції та адаптації законодавства України до законодавства ЄС.
- РН16. Демонструвати вміння складати правові документи, в тому числі процесуальні, вміти формулювати та відстоювати правову позицію у конкретній справі.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема № 1. Теоретичні основи цивільного процесуального права.

Поняття та місце цивільного процесуального права в системі права. Джерела цивільного процесуального права. Міжнародні договори як джерела цивільного процесуального права. Актуальні питання застосування основних засад (принципів) цивільного судочинства. Система принципів цивільного судочинства. Значення принципів цивільного судочинства в реалізації завдань та мети цивільного судочинства. Сучасні перспективи розвитку цивільного процесуального права.

Тема № 2. Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин.

Поняття та особливості цивільних процесуальних правовідносин. Структура цивільних процесуальних правовідносин. Виникнення, зміна та припинення цивільних процесуальних правовідносин. Загальна класифікація суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин. Суд як суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин. Визначення складу суду. Відвід (самовідвід) судді. Учасники судового процесу. Особливості здійснення процесуального представництва в цивільному процесі. Проблеми зловживання учасниками справи процесуальними правами.

Тема № 3. Інститут доказування в цивільному процесуальному праві.

Поняття доказів та доказування в цивільному процесі. Мета і зміст доказування. Предмет доказування. Належність, допустимість, достовірність, допустимість доказів. Обов'язок доказування. Презумпції доказування. Підстави звільнення від доказування. Види засобів доказування. Проблемні питання електронних доказів. Оцінка доказів. Особливості оцінки доказів у окремих категоріях цивільних справ. Роль та значення доказів на різних стадіях цивільного судочинства. Особливості доказування в судах апеляційної інстанції. Підстави та способи забезпечення доказів.

Тема № 4. Особливості позовного провадження

Поняття позовного провадження у сучасній процесуальній доктрині. Характеристика позову. Елементи позову. Доктринальні підходи до визначення правової природи позову. Класифікація позову. Письмові заяви по суті. Особливості визначення ціни позову у окремих категоріях цивільних справ. Проблемні питання визначення позовної давності. Проблемні питання відкриття провадження у справі, підготовчого провадження, розгляду справи по суті. Інститут спрощених процедур у позовному провадженні. Розгляд справ у порядку спрощеного провадження. Заочний розгляд справи. Особливості позовного провадження у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави

Тема № 5. Особливості окремого та наказного провадження.

Поняття та сутність окремого провадження. Порядок розгляду справ окремого провадження. Актуальні проблеми окремого провадження у цивільному процесі. Історія розвитку наказного провадження. Поняття та сутність наказного

провадження. Порядок розгляду заяви про видачу судового наказу, заяви про скасування судового наказу.

Тема № 6. Судові рішення.

Поняття та види судових рішень. Порядок ухвалення та проголошення судових рішень. Набрання судовим рішенням законної сили. Вимоги до змісту судових рішень. Окрема ухвала суду. Додаткове рішення суду. Законність і обґрунтованість судового рішення. Порядок вручення судового рішення.

Тема № 7. Особливості перегляду судових рішень.

Реалізація права на апеляційне та касаційне оскарження. Сучасні проблеми доступу до правосуддя. Поняття та завдання касаційного провадження. Строки апеляційного та касаційного оскарження. Підстави апеляційного та касаційного оскарження судового рішення. Порядок розгляду справ судомами апеляційної та касаційної інстанцій. Межі розгляду справи судом апеляційної та касаційної інстанції. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема № 1. Теоретичні основи цивільного процесуального права.	20	2	4			14	екзамен
Тема № 2. Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин.	20	2	4			14	
Тема № 3. Інститут доказування в цивільному процесуальному праві.	20	2	4			14	
Тема № 4. Особливості позовного провадження.	20	2	4			14	
Тема № 5. Особливості окремого та наказного провадження.	20	2	4			14	
Тема № 6. Судові рішення.	20	2	4			14	
Тема № 7. Особливості перегляду судових рішень.	30	4	6			20	
Всього за семестр	150	16	30			104	

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема № 1. Теоретичні основи цивільного процесуального права	22	2	2			18	екзамен
Тема № 2. Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин	20	1	1			18	
Тема № 3. Інститут доказування в цивільному процесуальному праві	20	1	1			18	
Тема № 4. Особливості позовного провадження	22	2	2			18	
Тема № 5. Особливості окремого та наказного провадження	20	1	1			18	
Тема № 6. Судові рішення	20	1	1			18	
Тема № 7. Особливості перегляду судових рішень	26	2	2			22	
Всього за семестр	150	10	10			130	

4.2. Теми лекційних та семінарських занять

Тема № 1. Теоретичні основи цивільного процесуального права.

1. Поняття та місце цивільного процесуального права в системі права.
2. Предмет та метод правового регулювання цивільного процесуального права.
3. Джерела цивільного процесуального права.
4. Основні засади (принципи) цивільного судочинства.
5. Перспективи розвитку цивільного процесуального права.

Тема № 2. Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин.

1. Поняття та особливості цивільних процесуальних правовідносин.
2. Виникнення, зміна та припинення цивільних процесуальних правовідносин.
3. Загальна класифікація суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин.
4. Суд як суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин. Визначення складу суду. Відвід (самовідвід) судді.
5. Здійснення процесуального представництва у цивільному процесі.
6. Зловживання учасникамисправи процесуальними правами.

Тема № 3. Інститут доказування в цивільному процесуальному праві.

1. Основні положення про докази поняття доказів, Належність, допустимість, достовірність, допустимість доказів.
2. Стадії доказування.
3. Процедурні питання, пов'язані із доказуванням у цивільному процесі обов'язок доказування, порядок подання доказів, звільнення від доказування.
4. Оцінка доказів, Особливості оцінки доказів у окремих категоріях цивільних справ.
5. Роль та значення доказів на різних стадіях цивільного судочинства.
6. Підстави та способи забезпечення доказів.

Тема № 4. Особливості позовного провадження

1. Поняття позовного провадження як виду цивільного судочинства.
2. Визначення правової природи позову. Елементи позову. Класифікація позову.
3. Проблемні питання визначення позовної давності.
4. Проблемні питання відкриття провадження у справі, підготовчого провадження, розгляду по суті.
5. Проблемні питання спрощеного позовного провадження.
6. Проблеми заочного розгляду.

Тема № 5. Особливості розгляду справи в порядку окремого та наказного провадження.

1. Поняття та сутність окремого провадження.
2. Справи, що розглядаються в окремому провадженні цивільного судочинства

3. Актуальні проблеми окремого провадження у цивільному процесі.
4. Історія розвитку наказного провадження в Україні.
5. Поняття та сутність наказного провадження як спрощеної процесуальної форми цивільного судочинства.
6. Порядок розгляду заяви про видачу судового наказу, заяви про скасування судового наказу.

Тема № 6. Судові рішення.

1. Поняття судових рішень.
2. Види судових рішень.
3. Набрання судовим рішенням законної сили.
4. Вимоги до змісту судових рішень.
5. Проблемні питання оскарження судових рішень.
6. Окрема ухвала суду. Додаткове рішення суду.

Тема № 7. Особливості перегляду судових рішень.

1. Реалізація права на апеляційне та касаційне оскарження.
2. Поняття та завдання касаційного провадження.
3. Строки апеляційного та касаційного оскарження.
4. Порядок розгляду справ судом апеляційної інстанції.
5. Порядок розгляду справ судом касаційної інстанції.
6. Межі розгляду справи судом апеляційної та касаційної інстанції
7. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

4.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Тема № 1. Теоретичні основи цивільного процесуального права.

1. Особливості застосування аналогії права та аналогії закону у цивільному судочинстві.
2. Система цивільного процесуального права України.
3. Загальна частина цивільного процесуального права.
4. Особлива частина цивільного процесуального права.
5. Дія цивільного процесуального законодавства стосовно кола осіб.
6. Дія цивільного процесуального закону в часі і просторі.
7. Процесуальна форма як категорія цивільного процесуального права.
8. Поняття, види та стадії цивільного судочинства. Принцип диференціації цивільного судочинства
9. Цивільна юрисдикція. Проблемні питання визначення цивільної юрисдикції.
10. Процесуальні строки.
11. Судові виклики та повідомлення.
12. Заходи процесуального примусу.

Тема № 2. Суб’єкти цивільних процесуальних правовідносин

1. Учасники справи. Склад учасників справи.
2. Процесуальні права та обов'язки учасників справи.
3. Цивільна процесуальна правоздатність та дієздатність.
4. Сторони у цивільному процесі. Спеціальні процесуальні права та обов'язки сторін.
5. Процесуальна співучасть. Види процесуальної співучасті. Проблемні питання заміни неналежного відповідача.
6. Треті особи як учасники справи.
7. Наслідки незалучення у справу третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору.
8. Процесуальне правонаступництво.
9. Участь у судовому процесі органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб. Проблемні питання визначення процесуального статусу прокурора САП (прокурорів ГПУ) у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави.
10. Участь у справі представника.
11. Інші учасники судового процесу.

Тема № 3. Інститут доказування в цивільному процесуальному праві.

1. Витребування доказів.
2. Презумпції і фікції доказування.
3. Огляд доказів за їх місцезнаходженням. Огляд речових доказів, що швидко псуються.
4. Судові доручення щодо збирання доказів. Виконання судових доручень щодо збирання доказів.
5. Витребування доказів судом з власної ініціативи: підстави та порядок.
6. Оцінка висновку експерта у галузі права судом.
7. Допит свідка за заявою сторони арбітражного (третейського) розгляду.
8. Показання свідка. Пояснення сторін, третіх осіб та їхніх представників. Письмове опитування учасників справи як свідків.
9. Письмові докази.
10. Речові докази. Зберігання речових доказів.
11. Електронні докази.
12. Висновок експерта. Призначення експертизи судом. Види експертиз.
13. Висновок експерта у галузі права.

Тема № 4. Особливості позовного провадження

1. Заяви по суті справи, їх види. Заяви з процесуальних питань.
2. Залишення позовної заяви без руху, повернення заяви.
3. Відмова у відкритті провадження у справі.
4. Об'єднання і роз'єднання позовів.
5. Захист позивача від пред'явленого позову. Відзив, заперечення та зустрічний позов.
6. Примирні процедури у цивільному процесі.
7. Врегулювання спору за участю судді.
8. Участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції.

9. Фіксування судового процесу.

10. Зупинення і закриття провадження у справі. Залишення позову без розгляду.

Тема № 5. Особливості окремого та наказного провадження.

1. Вимоги, за якими може бути видано судовий наказ.
2. Підстави для відмови у видачі судового наказу.
3. Наслідки відмови у видачі судового наказу.
4. Проблемні питання скасування судового наказу.
5. Виправлення помилки в судовому наказі, визнання судового наказу таким, що не підлягає виконанню, відстрочення чи розстрочення його виконання.
6. Поняття та сутність окремого провадження.
7. Справи, що розглядаються в порядку окремого провадження.
8. Особливості порядку розгляду окремих категорій справ окремого провадження.

Тема № 6. Судові рішення.

1. Класифікація ухвал суду.
2. Питання, які вирішує суд під час ухвалення судового рішення.
3. Особливості реалізації принципу остаточності судового рішення, ухваленого у справах окремого провадження (справи про визнання фізичної особи недієздатною).
4. Принцип обов'язковості судового рішення. Позиції ЄСПЛ щодо сутності та реалізації принципу обов'язковості судового рішення

Тема № 7. Особливості перегляду судових рішень.

1. Порядок розгляду справи судом касаційної інстанції
2. Підстави та порядок передачі справи на розгляд палати, об'єднаної палати, Великої палати Верховного Суду.
3. Проблемні питання розгляду касаційної скарги, що надійшла до суду касаційної інстанції після закінчення касаційного розгляду справи
4. Поворот виконання судового рішення (рішення, постанови).
5. Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами як стадія цивільного судочинства.

5. Індивідуальні завдання

5.1. Теми рефератів

1. Вплив глобалізаційних та інтеграційних процесів на розвиток цивільного процесуального права України.
2. Значення доктрини та юридичного прогнозування для розвитку цивільного процесуального законодавства України.
3. Правові наслідки зловживання процесуальними правами.
4. Зв'язок інституту доказування з принципами цивільного судочинства.
5. Особливості доказування у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави
6. Особливості доказування у справах окремого провадження.
7. Співвідношення понять позовна давність та процесуальні строки. Наслідки пропущення строку позовної давності.
8. Участь у судовому процесі органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб.
9. Проблемні питання визначення належного відповідача у судовому процесі.
10. Правові підстави участі прокурора у цивільному процесі.
11. Особливості участі органів державної влади та місцевого самоврядування у цивільному процесі.
12. Принцип розумності строків розгляду справи судом.
13. Принцип правової визначеності. Висновки ЄСПЛ щодо сутності, значення та реалізації принципу правової визначеності під час здійснення правосуддя у цивільних справах.
14. ЄСПЛ як джерело формування основних засад (принципів) цивільного судочинства.
15. Принцип пропорційності, його інтеграція у норми цивільного процесуального права.
16. Відмінності матеріального та процесуального представництва.
17. Рішення ЄСПЛ як джерела цивільного процесуального права.
18. Преюдиція як підстава звільнення від доказування.
19. Особливості розгляду цивільних справ в порядку загального позовного провадження.
20. Ґенеза правового регулювання щодо категорії «малозначні справи» у цивільному судочинстві України. Проблемні питання реалізації принципу безпосередності судового розгляду у спрощеному позовному провадженні.
21. Судовий наказ як вид судового рішення.
22. Міжнародний досвід правового регулювання порядку розгляду заяви про видачу судового наказу. Порівняльна характеристика інституту наказного провадження України та країн ЄС.
23. Судова помилка у цивільному процесі.
24. Обов'язковість висновків Верховного Суду. Співвідношення принципу судового активізму і верховенства права.

5.2. Аналіз правових позицій ЄСПЛ, Верховного Суду, аналіз та розробка проєктів нормативно-правових актів (на вибір)

1. Проаналізуйте рішення Європейського суду з прав людини, які стосуються доступу до правосуддя.
2. Проаналізуйте постанови Верховного Суду, в яких викладено правову позицію Верховного Суду щодо перебігу строку позовної давності.
3. Проаналізуйте проекти Законів України про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України.
4. Здійсніть системний аналіз сучасного стану впровадження системи електронного судочинства та запропонуйте зміни щодо удосконалення його функціонування (функціонування окремих модулів Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи).

6. Методи навчання

Лекційні заняття з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного процесуального права» проводяться з використанням мультимедійних презентацій. Для проведення бінарних занять, у тому числі лекційних занять будуть запрошуватися провідні наукові, науково-педагогічні працівники інших закладів вищої освіти, наукових установ, практичні працівники у сфері права та правоохоронної діяльності.

В процесі проведення семінарських занять застосовуватиметься моделювання ситуативних задач, вирішення кейсів. Під час обговорення проблемних питань на семінарських заняттях обов'язковому аналізу підлягатимуть зміст інститутів цивільного процесуального права, їх застосування на прикладі рішень Європейського суду з прав людини, постанов Великої Палати Верховного Суду, Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо вирішення проблемних питань правового регулювання цивільних процесуальних правовідносин.

Для закріплення начального матеріалу складатимуться проєкти правових та процесуальних документів, а саме – позовних заяв, апеляційних скарг, касаційних скарг, окремих заяв з процесуальних питань тощо. Здобувачі вищої освіти готуватимуть проєкти нормативно-правових актів щодо удосконалення цивільного процесуального законодавства України, аналізуватимуть вже подані законопроєкти, що спрямовані на вирішення окремих цивільних процесуальних питань.

7. Методи і форми контролю

Оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного процесуального права» включає в себе поточний та підсумковий контролі.

Загальна кількість балів з навчальної дисципліни 100 балів ECTS = поточний контроль 50 балів (семінарські заняття, СРС) + підсумковий контроль 50 балів.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належать: опитування на семінарських заняттях; вирішення кейсів; участь в дискусіях, веб-квестах, обговоренні доповідей, рефератів; підготовка рефератів та доповідей; тестування; виконання самостійних робіт. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять з метою перевірки набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь, навичок та інших компетентностей з навчальної дисципліни. Результати поточного контролю оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Максимальна кількість балів на поточному контролі, які використовуються при розрахунку успішності здобувачів вищої освіти, становить 50 балів.

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання з дисципліни «Актуальні проблеми цивільного процесуального права». Для обліку результатів навчання використовується освіти. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображуються у відомостях обліку успішності, індивідуальних навчальних планах. *Присутність здобувачів вищої освіти при проведенні підсумкового контролю (екзамену) є обов'язковою.*

Максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів вищої освіти, становить 50 балів.

Контрольні питання до екзамену

1. Поняття та предмет цивільного процесуального права як галузі права.
2. Система цивільного процесуального права.
3. Цивільне процесуальне законодавство.
4. Поняття, завдання, види та стадії цивільного судочинства.
5. Поняття та система принципів цивільного судочинства.
6. Визначення складу суду. Склад суду.
7. Підстави для відводу (самовідводу) судді. Наслідки відводу суду (судді).
8. Склад учасників справи. Процесуальні права та обов'язки учасників справи.
9. Цивільна процесуальна правоздатність. Цивільна процесуальна дієздатність.
10. Сторони у судовому процесі, їхні спеціальні процесуальні права та обов'язки.
11. Процесуальна співучасть.
12. Залучення до участі у справі співвідповідача. Заміна неналежного відповідача.
13. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору
14. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору
15. Процесуальне правонаступництво.
16. Участь у судовому процесі органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб.
17. Поняття і види представництва у судовому процесі.
18. Особи, які можуть бути представниками. Особи, які не можуть бути представниками.
19. Повноваження представника в суді. Документи, що підтверджують повноваження представників.
20. Склад інших учасників судового процесу.
21. Цивільний процесуальний статус інших учасників судового процесу.
22. Поняття та види цивільної юрисдикції.
23. Поняття доказів у судовому процесі. Види засобів доказування: письмові, речові та електронні докази, висновки експертів, показання свідків.
24. Обов'язок доказування і подання доказів.
25. Предмет доказування. Підстави звільнення від доказування.
26. Оцінка доказів.
27. Забезпечення доказів.
28. Поняття процесуальних строків та їх види.
29. Обчислення процесуальних строків. Початок перебігу і закінчення процесуальних строків.
30. Зупинення, поновлення та продовження процесуальних строків.

31. Поняття і види судових повісток. Порядок вручення судових повісток.
32. Поняття та види судових витрат.
33. Попереднє визначення суми судових витрат. Забезпечення та попередня оплата судових витрат.
34. Відстрочення та розстрочення судових витрат, зменшення їх розміру або звільнення від їх оплати.
35. Розподіл судових витрат між сторонами.
36. Поняття і види заходів процесуального примусу.
37. Підстави і порядок застосування заходів процесуального примусу.
38. Поняття позову. Види позовів.
39. Підстави і види забезпечення позову. Зустрічне забезпечення.
40. Заяви по суті справи, їх види.
41. Позовна заява, її зміст і форма. Пред'явлення позову.
42. Залишення позовної заяви без руху, повернення заяви, відмова у відкритті провадження у справі.
43. Відкриття провадження у справі.
44. Підготовче провадження.
45. Захист відповідача від пред'явленого позову. Відзив, заперечення та зустрічний позов.
46. Врегулювання спору за участю судді.
47. Відмова позивача від позову, визнання позову відповідачем. Мирова угода сторін.
48. Завдання і строки розгляду справи по суті.
49. Відкриття розгляду справи по суті.
50. З'ясування обставин справи та дослідження доказів.
51. Судові дебати та ухвалення рішення.
52. Фіксування судового процесу.
53. Зупинення і закриття провадження у справі. Залишення позову без розгляду.
54. Поняття та види судових рішень. Порядок ухвалення судового рішення.
55. Законність і обґрунтованість судового рішення.
56. Проголошення судового рішення.
57. Набрання рішенням суду законної сили.
58. Справи, що розглядаються в порядку спрощеного позовного провадження.
59. Особливості розгляду справи у порядку спрощеного позовного провадження.
60. Умови та порядок проведення заочного розгляду справи.
61. Вимоги, за якими може бути видано судовий наказ.
62. Порядок розгляду справ про видачу судового наказу.
63. Скасування судового наказу.
64. Набрання судовим наказом законної сили та видача його стягувачеві.
65. Поняття і сутність окремого провадження.
66. Справи, що розглядаються в порядку окремого провадження.
67. Порядок розгляду справ окремого провадження.

68. Поняття та сутність апеляційного провадження. Суди апеляційної інстанції.
69. Право апеляційного оскарження.
70. Форма і зміст апеляційної скарги, порядок її подання.
71. Відкриття апеляційного провадження.
72. Апеляційний розгляд.
73. Повноваження суду апеляційної інстанції.
74. Постанова суду апеляційної інстанції.
75. Поняття та сутність касаційного провадження. Суд касаційної інстанції.
76. Право касаційного оскарження.
77. Форма і зміст касаційної скарги, порядок її подання.
78. Відкриття касаційного провадження.
79. Касаційний розгляд.
80. Повноваження суду касаційної інстанції.
81. Постанова суду касаційної інстанції.
82. Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.
83. Розгляд заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Оцінка «*відмінно*» виставляється здобувачеві вищої освіти, який показав всебічні та глибокі знання передбаченого робочою програмою матеріалу, законодавства, судової (адміністративної, нотаріальної) практики, рекомендованої робочою програмою курсу, проявив творчі здібності в розумінні, викладенні та використанні програмного матеріалу.

Оцінка «*добре*» виставляється здобувачеві вищої освіти, який показав повне знання передбаченого робочою програмою матеріалу, засвоїв основну літературу, рекомендовану робочою програмою курсу, виявив стабільний характер знань і здібності до їх самостійного набуття та оновлення в процесі самостійної підготовки до занять.

Оцінка «*задовільно*» виставляється здобувачеві вищої освіти, який показав знання основного матеріалу в обсязі робочої програми курсу, необхідному для професійної діяльності в сфері права, знайомому з основною літературою, рекомендованою робочою програмою курсу, проте припустився помилок у відповіді або показав поверхневе знання матеріалу. Ця оцінка виставляється і у разі недостатньо аргументованого викладення матеріалу, недостатньо чітко і послідовно висловленої відповіді.

Оцінка «*незадовільно*» виставляється здобувачеві вищої освіти, який виявив істотні прогалини у знанні основного програмного матеріалу, що виражається у незнанні основних понять та положень навчального курсу, в невмінні пов’язати теоретичний матеріал з аналізом положень чинного законодавства, юридичної практики.

Оцінювання самостійної роботи здійснюється за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час визначення загальної кількості балів за поточний контроль.

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	визначення	Екзаменаційна оцінка
90-100	A	відмінно	відмінно
82-89	B	дуже добре	добре
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	задовільно
60-63	E	достатньо	
35-59	FX	незадовільно з правом повторного складання підсумкового контролю	незадовільно
0-34	F	незадовільно без права повторного складання підсумкового контролю	

- *90-100 балів (відмінно)* – виставляється здобувачеві вищої освіти, який

продемонстрував досконале знання основних понять і правових категорій; вміння вільно оперувати категоріальним апаратом; вміння давати аргументовані, чіткі і логічно побудовані відповіді на питання; вміння системно аналізувати джерела права, правозастосовну практику і викладати аргументовану позицію з певної правової проблеми або життєвої ситуації; здатність юридично грамотно і толерантно викладати науковий погляд з певного питання чи проблеми;

- *82-89 балів (дуже добре)* – виставляється здобувачеві вищої освіти, який продемонстрував дуже добре знання основних понять і правових категорій; вміння оперувати категоріальним апаратом; вміння давати чіткі і логічно побудовані відповіді на питання; вміння аналізувати джерела права, правозастосовну практику і викладати позицію з певної правової проблеми або життєвої ситуації; здатність викладати науковий погляд з певного питання чи проблеми з використанням певного обсягу рекомендованої літератури;
- *74-81 (добре)* – виставляється здобувачеві вищої освіти, який продемонстрував добре знання основних понять і правових категорій; вміння оперувати категоріальним апаратом з окремими помилками; вміння давати відповіді без суттєвих помилок на питання; вміння аналізувати джерела права, правозастосовну практику з певної правової проблеми або життєвої ситуації; здатність викладати науковий погляд з певного питання чи проблеми з використанням обмеженого обсягу рекомендованої літератури;
- *64-73 (задовільно)* – виставляється здобувачеві вищої освіти, який продемонстрував задовільне знання основних понять і правових категорій; оперування категоріальним апаратом з помилками; недостатнє вміння давати відповіді на питання; недостатнє вміння аналізувати джерела права, правозастосовну практику з певної правової проблеми або життєвої ситуації; недостатню здатність викладати науковий погляд з певного питання чи проблеми, обумовлену використанням незначного обсягу рекомендованої літератури;
- *60-63 (достатньо)* – виставляється здобувачеві вищої освіти, який продемонстрував достатнє знання основних понять і правових категорій; оперування категоріальним апаратом з суттєвими помилками; недостатнє вміння давати відповіді на питання; недостатнє вміння аналізувати джерела права, правозастосовну практику з певної правової проблеми або життєвої ситуації; недостатню здатність викладати науковий погляд з певного питання чи проблеми, обумовлену використанням незначного обсягу рекомендованої літератури;
- 59 і менше *(незадовільно)* – виставляється здобувачеві вищої освіти, який продемонстрував незнання основних понять і правових категорій; нездатність оперування категоріальним апаратом; відсутність вміння давати відповіді на питання; нездатність аналізувати джерела права, правозастосовну практику з певної правової проблеми або життєвої ситуації; нездатність викладати науковий погляд з певного питання чи проблеми, обумовлену невикористанням рекомендованої літератури.

10. Рекомендована література

Основна література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80.
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15.
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-15. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text.
4. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text.
5. Сімейний кодекс України: Закон від 10.01.2002 № 2947-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14.#Text.
6. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17.
7. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1404-19.
8. Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07.06.2018 № 2447. URL: VIII. URL: https://zakon.rada. gov.ua/laws/show/2447-19#Text.
9. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: zakon.rada.gov.ua/go/1798-19.
10. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України від 20.11.2012. № № 5492-VI. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17.
11. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12.02.2015 № 192-VIII. URL: http://zakon3.rada. gov.ua/laws/show/192-19.
12. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18.
13. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010. № 2297-VI. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17.
14. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15.
15. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19.
16. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин: Закон України від 12.07.2018 № 2505-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2505- 19#Text.
17. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18.
18. Про судовий збір: Закон України Закон України від 08.07.2011 URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3674-17.
19. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 URL: http://zakon3.rada. gov.ua/laws/ show/1402-19.
20. Про третейські суди: Закон України від 11.05.2004 № 1701-JV. URL: https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/1701-15#Text.

21. Питання медико-соціальної експертизи: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 03.12.2009 № 1317. URL: https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/1317-2009-%D0%BF#Text.

22. Про затвердження Правил державної реєстрації актів громадянського стану в Україні: Наказ Міністерства юстиції України від 18.10.2000 № 52/5. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-00.

23. Про ліквідацію апеляційних судів та утворення апеляційних судів в апеляційних округах: Указ Президента України від 29.12.2017 р № 452/2017. URL: http://www.president.gov.ua/documents/4522017-23378.

24. Васильєв С. В. Енциклопедія цивільного судочинства: основні інститути та теоретичні засади. Київ: Алерта, 2021. 658 с.

25. Цивільне право та процес: підготовка до іспиту. Частина друга: навч. посіб. / Резворович К. Р. (кер.), Юнін О. С., Юніна М. П. та ін. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 216 с.

Цивільний процес (загальна частина): навч. посіб. 2-е вид., доп. і перероб. / кер. авт. кол. А. В. Коваленко. Дніпро: ДДУВС; Ліра ЛТД, 2017. 192 с.

26. Цивільний процес України: Навч. посіб. для студ. юрид. спец. закладів вищої освіти / І. О. Ізарова, Р. Ю. Ханик-Посполітак. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: ВД «Дакор», 2019. 274 с.

27. Цивільний процес: навч. посіб. / [К.В. Гусаров, М. В. Жушман, С. О. Кравцов та ін.]. Харків, 2020. 390 с.

28. Цивільний процес: навч. посіб. / кол. авт.: К. Р. Резворович, О. С. Юнін, М. П. Юніна та ін. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 224 с.

29. Цивільний процес: навч. посіб. / О. Г. Бортнік, О. Л. Зайцев, В. А. Кройтор та ін.; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 336 с.

30. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар/за заг. ред. д.ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М.М. Ясинка. К.: Алерта, 2018.650 с. Заварза Т. В. Порівняльний цивільний процес: навч.-метод. посібн. / Т. В. Заварза, С. М. Бервено, Л. В. Новікова, К. М. Тоцька. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 156 с.

31. Цивільний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар / за заг. ред. Василини Н. В., Гулька Б. І., Кота О.О. Київ: ВД «Дакор», 2021. 1028 с.

32. Ясинок М. М., Запара С. І. Масові (групові) та похідні позови в процесуальному праві України: постановка проблеми: наук.-практ. посібник. К. Алерта, 2019. 276 с.

Додаткова література

1. Арістова І. В. Роль принципів цивільного процесуального права в судовій правотворчості сучасного правосуддя. *Право і суспільство*. 2023. № 1. С. 40–46. URL: https://elar.naiau.kiev.ua/handle/123456789/28074.

2. Бичкова С. Примирення в цивільному судочинстві: поняття, ознаки, процесуальні форми. Університетські наукові записки. 2021. № 5 (83). С. 29–38. DOI: 10.37491/UNZ.83.3

3. Бичкова С. С. Специфіка розгляду цивільних справ з питань виховання дитини та особливості виконання судових рішень у таких справах. Цивільний та виконавчий процес: міжгалузеві зв'язки. Особливості розгляду судами певних категорій справ та виконання судових рішень. Монографія / за заг. ред. Фурси С. Я., Русецької О. О., Хорватової О. О. Київ: Алерта, 2024. 926 с. С. 309–343.

4. Бичкова С. С. Загальні засади розгляду і вирішення цивільних справ з питань виховання дитини. *Приватне право та підприємництво*. 2024. Вип. 24. Ч. 1. С. 79–86. https://doi.org/10.32849/2409-9201.2024.24.11

5. Бичкова С. С. Особливості примирення сторін виконавчого провадження. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 10. С. 76–79. https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-10/15

6. Бичкова С. С. Перегляд та оскарження заочного рішення в цивільному процесі України: проблеми теорії та практики. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. 2017. № 4 (37). С. 155–163.

7. Бичкова С. С., Бобрик В. І. Колізії правового регулювання представництва в цивільному та господарському судочинстві через призму їх завдань. *Право та інновації*. 2024. № 3 (47). С. 33–38.

8. Бойків І. Особливості визначення судом виду провадження для розгляду справ про встановлення факту проживання. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 2. С. 5–9.

9. Бойко В. В. Форми реалізації принципу розумності в цивільному процесі. *Право і суспільство*. 2023. № 1. С. 47–54.

10. Боровська І. А, Петровський А. В. Особливості реалізації принципу судового керівництва (casemanagement) у цивільному судочинстві України *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 6. С. 68-75.

11. Боровська І. А. Відшкодування судових витрат сторони, на користь якої ухвалене судове рішення в системі принципів цивільного судочинства. *Науковий вісник публічного та приватного права*. Збірник наукових праць. 2020. Вип. 2. С. 44–49. URL: http://nvppp.in.ua/vip/2020/2/10.pdf.

12. Боровська І. А. До питання визначення юридичної природи врегулювання спору за участю судді. *Юридична Україна*. 2020. № 3. С. 72–74. URL: https://yurincom.com/wp-content/uploads/2020/07/YuUkr_3-2020_zmist_ok.pdf.

13. Боровська І. А. Особливості процесуальної форми спрощеного позовного провадження у цивільному судочинстві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2021. Серія Право. Вип. 65. С. 90–97.

14. Боровська І. А. Правовий статус сторін та третіх осіб у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави (в контексті реалізації принципу правової визначеності). *Актуальні питання у сучасній науці*. Серія «Право». 2024. № 1(19). С. 322–335.

15. Боровська І. А. Реалізація принципу пропорційності у цивільному судочинстві України за участю третіх осіб у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2023. № 11. С. 139–143.

16. Боровська І. А., Білянська Н. В. Співвідношення принципів верховенства права та законності у цивільному судочинстві України. *Юридичний вісник.* 2023. № 2. С. 7-14.

17. Боровська І.А., Веренкіотова О.В. Принцип концентрації у цивільному судочинстві України. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2023. № 8. С. 80–83. URL: http://lsej.org.ua/8_2023/16.pdf.

18. Боровська І. А. Принцип правової визначеності у системі принципів цивільного судочинства. *Право і суспільство*. 2020. № 4. С. 47–54. URL: http://www.pravoisuspilstvo.org.Ua/archive/2020/4 2020/9.pdf.

19. Боровська І.А. Аналогія у цивільному процесуальному праві: проблемні аспекти правозастосування *Журнал східноєвропейського права*. 2024. № 133. С. 77–88. URL: https://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2025/04/borovska_133.pdf.

20. Бортник О. Ю. Предмет доказування у справах про визначення права власності на безхазяйне нерухоме майно. *Університетські наукові записки. Право. Економіка. Управління*. 2018. Вип. 2 (66). С.81–94.

21. Булеца С. Б., Заборовський В. В., Стойка А. В. Малозначність справи як критерій обмеження доступу до суду касаційної інстанції в цивільному судочинстві України. *Visegrad journal on human rights*. 2019. № 1 (Vol. 2). P. 23–30.

22. Ватрас В. А., Нечипорук Л. Д. Цивільна процесуальна дієздатність як умова реалізації права на позов у цивільному процесі. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 3. С. 125–129.

23. Вороніжський Я. В., Петровський А. В. Сторони процесуальних відносин щодо визнання необґрунтованими активів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 136–143. http://www.lsej.org.ua/3_2023/31.pdf. DOI : https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-3/31

24. Голубєва Н. Ю. Альтернативне вирішення цивільно-правових спорів. Фенікс. 2021. 344с.

25. Гусєв О. Класифікація електронних доказів у цивільному процесі України. *Підприємництво і право*. 2018. № 8. С. 18–22. URL: http://www.pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/8/5.pdf

26. Добросовісність: доктрина & судова практика. Збірка статей / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. 358 с.

27. Дронов С. Стан доктринальних досліджень проблематики темпоральних принципів цивільного судочинства. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 5. С. 25–28.

28. Заборовський В. В., Бисага Ю. М., Булеца С. Б. Правовий статус адвоката: проблеми теорії та практики: монографія. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 650 с.

29. Каламайко А.Ю. Електронні докази в цивільному процесі Харків: Право, 2017. 176 с.

30. Кройтор В. А. Проблеми визначення предмета доказування в сучасному цивільному судочинстві України. *Право і суспільство*. 2023. № 1. С. 68–76. URL:https://elar.naiau.kiev.ua/handle/123456789/28078.

31. Кучер В. О. Цивільні процесуальні обов'язки сторін у позовному провадженні. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія «Право». 2024. Випуск 84. Ч. 1. С. 311–316.

32. Мельник Я. Обмеження судом цивільних процесуальних забезпечення пропорційності в цивільному процесі. *Підприємництво, господарство і право*.

2019. № 1. С.21–27.

33. Песоцька Ю. В., Дяченко С. В. Європейський принцип «casemanagement» та необхідність його реалізації у цивільному судочинстві України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 8. С. 133–136.

34. Петренко В. С. Електронні докази як елемент інформаційних технологій у цивільному судочинстві. *Молодий вчений*. 2018. № 1 (54). С. 111–115.

35. Рябченко Ю. Ю. Цивільний процесуальний статус як наукова категорія: перспективи впровадження у правотворчість та правозастосування. *Часопис Київського університету права*. 2021. № 2. С. 163–169.

36. Стоянова Т. Практика Європейського Суду з прав людини як джерело цивільного процесуального права України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. №6. С. 55–58.

37. Чурпіта Г. В. Цивільний процесуальний статус учасників справ позовного провадження. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. №3 (31). С. 705–714.

38. Чурпіта Г. В., Білянська Н. В. Правове регулювання визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави. *Наука і техніка сьогодні.* 2024. №4 (23). С. 172–184.

39. Чурпіта Г. В., Білянська Н. В. Правовий статус заявників та третіх осіб, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору (на прикладі справ, що виникають із сімейних правовідносин, а також справ про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення у дохід держави). *Наука і техніка сьогодні.* 2024. № 2 (30). С. 205–214.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. http://zakon1.rada.gov.ua - Законодавство України
2. http://rada.gov.ua - офіційний веб-сайт Верховної Ради України
3. http://www.president.gov.ua/ - Президент України
4. http://www.kmu.gov.ua - Урядовий портал (Кабінет Міністрів України)
5. http://www.minjust.gov.ua - Міністерство юстиції України
6. https://ccu.gov.ua/index.php- Конституційний суд України
7. http://www.scourt.gov.ua - інформаційний сервер Верховного Суду України
8. http://reyestr.court.gov.ua/ - Єдиний державний реєстр судових рішень
9. http://court.gov.ua/sudy/ - Судова влада України
10. https://unba.org.ua/ - Національна асоціація адвокатів України
11. http://npu.ua - Нотаріальна палата України
12. http://nbuv.gov.ua - Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
13. https://nlu.org.ua/ - Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
14. http://www.univ.kiev.ua - бібліотека Київського національного університету ім. Тараса Шевченка
15. http://www.library.ukma.kiev.ua - наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»
16. https://nrat.ukrintei.ua/searchdb/#advanced – Національний репозитарій академічних текстів
17. http://irbis-nbuv.gov.ua/info_law.html - Юридичні інформаційні ресурси
18. https://lawmaking.academy - Інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України